

Remissvar från Vilhelmina kommun – Aktualiserad regional utvecklingsstrategi (RUS) 2020–2030

Extern remiss, version 2025-10-06

Vilhelmina kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter på den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin (RUS). Strategin är ett viktigt dokument för länets långsiktiga utveckling och vi delar ambitionen att skapa ett hållbart, attraktivt och konkurrenskraftigt Västerbotten.

Samtidigt vill vi särskilt betona att många av strategins mål förutsätter resurser, organisatorisk kapacitet och strukturella förutsättningar som i dag saknas i stora delar av inlandet. För att strategin ska få verklig effekt måste dessa förhållanden tydligare erkännas och följas av differentierade stödformer.

Infrastruktur och tillgänglighet

RUS beskriver korrekt att:

“Svaga länkar mellan glesbygd och regionala noder minskar möjligheten till arbete, samhällsservice, utbildning och näringslivsutveckling i hela länet.” (s. 32)

För Vilhelmina är detta en realitet som påverkar allt från arbetsmarknad till krisberedskap.

Kommunens synpunkt

Strategin bör kompletteras med tydliga prioriteringar för inlandets infrastruktur, särskilt:

- E45
- Inlandsbanan
- Riksväg 92
- regionala flygplatser

Dessa är helt avgörande för företagande, service, offentliga uppdrag och krisberedskap i kommuner med mycket långa avstånd.

Energi och naturresurser – behov av lokal nytta

RUS fastslår att energisystemet är under omställning och att kapacitetsbrist finns i delar av länet (s. 39).

Vilhelmina är en stor producent av vattenkraft och vindkraft, men fastslår att strategin saknar ett resonemang om hur lokal nytta och ekonomisk återföring ska säkerställas.

Kommunens synpunkt

Inlandskommunerna har i generationer producerat energi och naturresurser för nationell nytta – utan att få tillbaka motsvarande ekonomiska utvecklingseffekter.

Strategin bör:

- tydligt beskriva hur energiproducerande kommuner ska kompenseras eller ges del i värdeskapandet,
- visa hur energiomställningen kan bidra till lokal sysselsättning, innovation och investeringar.

Krisberedskap och lokal försörjning

Strategin lyfter behovet av:

“Säkerställ strategisk framförhållning och krisberedskap...” (s. 31)

Men RUS berör inte nämnvärt de mest kritiska delarna av försörjningsberedskapen i inlandet:

livsmedel, drivmedel och förnödenheter.

Kommunens synpunkt

RUS måste stärkas genom att:

- inkludera livsmedelsförsörjning i glesbygd,
- lyfta behovet av drivmedelsstationer och lagringskapacitet,
- erkänna att långa transportavstånd skapar strukturell sårbarhet.

Vilhelmina kommun arbetar aktivt med dessa frågor, men saknar stöd och strukturer på regional nivå.

Kompetensförsörjning – behov av praktiska verktyg

Strategin lyfter korrekt att brist på arbetskraft särskilt drabbar inlandet (s. 53).

Men den saknar konkreta verktyg för hur detta ska hanteras.

Kommunens synpunkt

RUS bör:

- lyfta Lärcentrum som strategisk nod för distansutbildning och kompetenslyft,
- stärka samverkan kring yrkesvux, praktikplatser och matchning,
- tydliggöra hur regionen ska stötta lokala utbildningsplattformar.

Civilsamhälle och lokala utvecklingsgrupper

Strategin beskriver civilsamhället som viktigt:

“De fungerar som röstbärare... och gemenskap där människor kan umgås.” (s. 8)

Men det saknas helt ett erkännande av att civilsamhället i inlandet:

- driver servicepunkter,
- organiserar företagarföreningar,
- skapar mötesplatser,
- hanterar beredskapsfrågor lokalt.

Kommunens synpunkt

Strategin bör ge civilsamhället en tydligare roll som utvecklings- och serviceaktör, inte enbart som social gemenskap.

Digital infrastruktur – avgörande för etablering och utbildning

RUS anger:

“I Västerbotten saknas en heltäckande bild av den digitala infrastrukturen, särskilt i landsbygder och glesbygder.” (s. 35)

Kommunens synpunkt

Strategin bör tydliggöra:

- finansieringsmodeller för glesbygd,

- en regional plan för bredbandsutbyggnad,
- stöd till kommuner där marknaden inte bygger ut.

Digital infrastruktur är en förutsättning för distansarbete, företagsetableringar och utbildning.

Regional omställning kräver resursdifferentiering

Den mest centrala synpunkten från Vilhelmina kommun gäller resurser och genomförandeförmåga.

Många inlandskommuner – inklusive Vilhelmina – har:

- mycket små förvaltningar,
- begränsat skatteunderlag,
- minimal möjlighet att avsätta personal för strategiskt arbete,
- stort behov av att prioritera kärnverksamhet.

Exempel från Vilhelmina: omställningen blir dyrare än kommunens ekonomi klarar

Ett konkret exempel:

Att byta från diesel till HVO för kommunens fordon skulle kosta ca 600 000 kr extra per år – pengar som måste tas från kärnverksamhet.

Det illustrerar att:

- omställningen är nödvändig men inte ekonomiskt möjlig utan kompensation,
- det saknas realistiska finansieringslösningar för små kommuner.

Kommunens synpunkt

Strategin måste tydligt erkänna att:

- klimat- och omställningsarbete kräver kompensation,
- finansiering och stöd måste differentieras efter kommunernas kapacitet,
- administrativa och strategiska processer inte kan läggas på kommuner utan resurser.

Platsbaserad utveckling – behöver konkretiseras

Strategin använder uttrycket "platsbaserad utveckling" (s. 37), men förklarar inte hur det ska genomföras

Kommunens synpunkt

För inlandskommuner bör detta innebära:

- särskilda pilotprojekt,
- anpassade finansieringsmodeller,
- gemensamma utvecklingsprogram för glesbygd,
- möjligheten att testa modeller för service, kompetensförsörjning och näringslivsutveckling.

Samlad bedömning

Vilhelmina kommun delar strategins målsättningar, men anser att den behöver förstärkas inom följande områden:

1. Tydligare prioriteringar för infrastruktur i inlandet
2. Återföring av värden från energi och naturresurser
3. Starkare fokus på försörjningsberedskap (livsmedel och drivmedel)
4. Konkreta verktyg för kompetensförsörjning och utbildning
5. Tydligare roll för civilsamhället som utvecklingsaktör
6. Finansiering och modeller för digital glesbygdsutbyggnad
7. Differentierat stöd och kompensation för små kommuner
8. Platsbaserad utveckling måste konkretiseras med praktiska exempel

Avslutning

Vilhelmina kommun står positiv till strategins mål och ambitioner men betonar att dessa endast är genomförbara om de kompletteras med resurser, differentierad finansiering och tydlig hänsyn till inlandets särskilda förutsättningar.

Vi ser fram emot fortsatt samverkan med Region Västerbotten, Länsstyrelsen och övriga R10-kommuner för att bidra till en hållbar och inkluderande utveckling av hela Västerbotten.

**VILHELMINA
KOMMUN**
VUALTJEREN TJÆLTE

TJÄNSTESKRIVELSE FORTS

Bogge Bolstad
Utvecklingschef Vilhelmina Kommun